

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst
RT I 2001, 31, 171

Kolmas maareformiga seonduvate õigusaktide muutmise seadus

Vastu võetud 06.03.2001

Välja kuulutatud
Vabariigi Presidendi 22. märtsi 2001. a otsusega nr 1026

I. Maareformi seaduses(RT 1991, 34, 426; RT I 2000, 70, 441; 88, 576) tehakse järgmised muudatused:

§ 1.Paragrahvi 6:

1)lõiget 3 täiendatakse lausega järgmises sõnastuses:

«Rajatise kohta sätestatud kohaldatakse samuti kultuuriväärtust omava endise mõisakompleksi ehitiste ja pargi suhtes, kui need on muinsuskaitse seaduses (RT I 1994, 24, 391; 1996, 49, 953; 86, 1538; 1997, 93, 1559) sätestatud alusel ja korras tunnistatud kultuurimälestisteks.»;

2)lõige 3²muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3²) Elamu käesoleva seaduse tähenduses on hoone, mille üldpinnast vähemalt 20 protsenti on ette nähtud alaliseks elamiseks ja ülejäänud osa põllumajanduslikuks tootmiseks või muuks elamuga seotud sihtotstarbeks. Elamu kohta sätestatud kohaldatakse ka lõpetamata elamu suhtes, mis vastab planeerimis- ja ehitusseaduse § 38 2. lõikes sätestatud tunnustele. Lõpetamata ehitise vastavus käesolevas lõikes sätestatud elamu tunnustele määratakse ehitise projekti alusel. Lõpetamata elamut, mis ei vasta planeerimis- ja ehitusseaduse § 38 2. lõikes sätestatud hoone tunnustele, ja elamu püstitamiseks seaduslikus korras väljaantud ehitusluba käsitletakse käesolevas seaduses muu ehitisena.»;

3)täiendatakse lõikega 3³järgmises sõnastuses:

« (3³) Ehitise (ehitiste kompleksi) teenindamiseks vajalikuks maaks määratakse ehitisealune ning ehitist ümbritsev vähim tarvilik ja piisav kogus maad, mis tagab ehitise sihtotstarbelise kasutamise, hooldamise, ohutu ekspluateerimise ning füüsilise säilimise. Kui sama maatükki saab arvata mitme ehitise teenindamiseks vajaliku maa hulka, jagatakse vastav maatükk nii pindala kui ka väärtust ning maakorraldus- ja muid nõudeid arvestades võimalikult võrdselt. Ehitise teenindamiseks vajaliku maa määramisel arvestatakse seaduslikus korras koostatud ja kinnitatud ehitusprojekte, mis põhjendavad sellele ehitisele juurdeehitamise või selle ehitisega seotud teise ehitise rajamise vajadust, kui see ei kahjusta maa tagastamise õigustatud subjekti huve. Ehitise teenindamiseks vajaliku maa määramisel ei lähtuta maauksuste õigusvastase võõrandamise aegsetest piiridest.»

§ 2.Paragrahvi 9 lõige 9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (9) Käesoleva paragrahvi alusel mittetagastatava ja ostueesõigusega erastatava maa, sealhulgas ehitise teenindamiseks vajaliku maa suuruse ja piirid määrab vastavuses planeeringu ja maakorralduse nõuetega kindlaks kohalik omavalitsus Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras. Ehitise teenindamiseks vajalik maa määratakse juhul, kui krunt ei ole kindlaks määratud või kui krundi suuruse muutmine on planeeringu ja maakorralduse nõuetest tulenevalt otstarbekas. Tootmiseks vajalik maa ei kuulu ehitise teenindamiseks vajaliku maa hulka.»

§ 3.Paragrahvi 12 täiendatakse lõikega 1¹järgmises sõnastuses:

« (1¹) Õigustatud subjekt, kellele maa tagastati tema osast suuremas osas, on kohustatud riigile tasuma võla selle maa eest, mille ulatuses tema osa suurenes. Võlg on teistele õigustatud subjektidele makstud või maksmisele kuulunud kompensatsiooni summa. Võla võib tasuda rahas või erastamisväärtpaberites. Võla tasumisel võib kasutada järelmaksu tingimustel, mis kehtivad maa erastamisel käesoleva seaduse § 22³4. lõikes nimetatud isikutele. Võla tasumine tagatakse Eesti Vabariigi kasuks seatava hüpoteegiga. Hüpoteegi seadmise lepingu ja asjaõiguslepingu sõlmib riigi nimel notariaalselt tõestatud vormis kohalik omavalitsus. Hüpoteegi seadmise

lepingu kohustuslikuks tingimuseks on poolte kokkulepe, mis näeb ette kinnisasja igakordse omaniku kohustuse alluda kohesele sundtäitmisele hüpoteegiga tagatud võla tasumise nõude rahuldamiseks. Notari tasu tasub õigustatud subjekt. Hüpoteegipidaja ülesandeid Eesti Vabariigi kasuks seatud hüpoteegi osas täidab maavanem või tema volitatud isik.»

§ 4.Paragrahvi 14:

1)lõiget 3 täiendatakse lausetega järgmises sõnastuses:

«Kui õigustatud subjektid lepivad katastriüksuse moodustamise alguseks kokku maa jagamises, tagastatakse maa vastavalt kokkuleppele. Maa jagamisega seotud kulud kannavad maa jagamist taotlenud isikud.»;

2)lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (4) Kui õigusvastaselt võõrandatud maa oli kaasomandis, tagastatakse maa kaasomandi osade suhtes õigustatud subjektide kaasomandisse vastavalt nende osadele. Kui mõnda kaasomandi osa ei taotleta tagasi ja teiste osade õigustatud subjektid taotleavad selle endale tagastamist, tagastatakse kogu kinnistu võrdeliselt oma osast suurema osa tagastamist taotlevate subjektide osadega nende kaasomandisse, kui õigustatud subjektid ei ole katastriüksuse moodustamise alguseks kokku leppinud teisiti. Kui õigustatud subjektid lepivad katastriüksuse moodustamise alguseks kokku maa jagamises, tagastatakse maa vastavalt kokkuleppele. Maa jagamisega seotud kulud kannavad maa jagamist taotlenud isikud. Kui aga teiste kaasomandi osade õigustatud subjektid ei taotle nimetatud osa tagastamist, tagastatakse üksnes kaasomandi osadele vastav maa, mille tagastamist taotletakse.»;

3)lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (5) Õigustatud subjekt, kellele maa tagastati tema nõudeõiguse osast suuremas osas, on kohustatud riigile tasuma võla selle maa eest, mille ulatuses tema osa suurenes. Võlg on teistele õigustatud subjektidele makstud või maksmisele kuulunud kompensatsiooni summa. Võla võib tasuda rahas või erastamisväärtpaberites. Võla tasumisel võib kasutada järelmaksu tingimustel, mis kehtivad maa erastamisel käesoleva seaduse § 22³4. lõikes nimetatud isikutele. Võla tasumine tagatakse Eesti Vabariigi kasuks seatava hüpoteegiga. Hüpoteegi seadmise lepingu ja asjaõiguslepingu sõlmib riigi nimel notariaalselt tõestatud vormis kohalik omavalitsus. Hüpoteegi seadmise lepingu kohustuslikuks tingimuseks on poolte kokkulepe, mis näeb ette kinnisasja igakordse omaniku kohustuse alluda kohesele sundtäitmisele hüpoteegiga tagatud võla tasumise nõude rahuldamiseks. Notari tasu tasub õigustatud subjekt. Hüpoteegipidaja ülesandeid Eesti Vabariigi kasuks seatud hüpoteegi osas täidab maavanem või tema volitatud isik.»

§ 5.Paragrahvi 19¹lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (4) Maa tagastamisega seotud kulud tasub maa tagastamise nõudeõiguse omandanud isik, välja arvatud juhul, kui ta on ise sama kinnistu osas tunnistatud õigustatud subjektiks, kellele maa tagastatakse riigi kulul, või kui käesoleva seaduse § 15 2. lõike teises lauses nimetatud isik loovutas nõudeõiguse abikaasale või lapsele.»

§ 6.Paragrahvi 19²lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (4) Kui maa tagastamise nõudeõigus on päritud ja pärandaja kuulus käesoleva seaduse § 15 2. lõike teises lauses nimetatud isikute ringi, kellele maa tagastatakse riigi kulul, on ka nõudeõiguse pärinud isikul õigus maa tagastamisele riigi kulul.»

§ 7.Paragrahvi 20 lõike 1²kolmas lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Erandina võib kaitseala valitseja, arvestades kehtestatud kaitseriiki, lubada kaitsealade sihtkaitse- ja piiranguvõõndi maa erastamist kuni käesoleva seaduse § 22¹1.–². lõikes, § 23¹5. lõikes või § 23²5. lõikes sätestatud ulatuses.»

§ 8.Paragrahvi 22:

1)lõike 1 esimest lauset täiendatakse pärast sõna «aiandusühistu» sõnaga «tema»;

2)lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (2) Erastamisele kuuluv maa, millele ei ole ostueesõigusega erastamise taotlusi, välja arvatud põllumajandusmaa ja metsamaa, erastatakse käesoleva paragrahvi 4. lõikes nimetatud isikute olemasolu korral piiratud enampakkumisel. Erastamisele kuuluv põllumajandusmaa (edaspidi *vaba põllumajandusmaa*) erastatakse või antakse kasutusvaldusesse vastavalt käesoleva seaduse §-le 23¹. Põllumajandusmaast moodustatava katastriüksuse koosseisu võib maakorralduse nõuetest tulenevalt kuuluda ka teisi maatulundusmaa kõlvikuid, sealhulgas metsamaad kuni käesoleva seaduse § 23²5. lõikes sätestatud ulatuses. Erastamisele kuuluv metsamaa (edaspidi *vaba metsamaa*) erastatakse vastavalt käesoleva seaduse §-le 23². Metsamaast moodustatava katastriüksuse koosseisu võib maakorralduse nõuetest tulenevalt kuuluda ka teisi maatulundusmaa

kõlvikuid. Maa, mis jääb käesoleva seaduse §-de 23¹ ja 23² alusel või piiratud enampakkumisel erastamata ja kasutusvaldusesse andmata, erastatakse avalikul enampakkumisel.»;

3) lõike 4 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 1) elamu- ja sihtotstarbeta maad isik, kellele ei tagastatud erastatava maa asukohajärgse kohaliku omavalitsuse haldusterritooriumil maad osaliselt või tervikuna käesoleva seaduse § 6 2. lõike punktides 2–4 sätestatud alustel ja nimetatud maa osas on kohalik omavalitsus võtnud vastu otsuse maa osalise või täieliku kompenseerimise kohta;».

§ 9. Paragrahvi 22¹:

1) lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt

«(1) Ostueesõigusega võib maad erastada käesoleva seaduse §-des 7, 8, 9, 10, § 20 1¹. ja 1². lõikes ning §-s 21 sätestatud ulatuses, kui käesolevast paragrahvist ei tulene teisiti.»;

2) lõige 2² muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (2²) Põllumajandusliku tootmisega tegeval isikul on kohaliku omavalitsuse nõusolekul õigus ostueesõigusega erastada kuni 50 ha tagastamise käigus vabaks jäävat põllumajandusmaad talle kuuluva sihtotstarbelises kasutuses oleva loomakasvatushoone (hoonete kompleksi) juurde. Sihtotstarbelises kasutuses oleva loomakasvatushoone (hoonete kompleksi) juurde erastatav maa võib koosneda käesolevas lauses nimetatud hoone aluse katastriüksusega vahetult külgnevatest katastriüksustest, kui nende vahel asub halduspiir või teisele isikule kuuluv tee, oja või jõgi, maaparandussüsteemi magistraalkraav või muude tehnovõrkude ja -rajatiste alune maa. Kui sama maatüki ostueesõigusega erastamist taotleb mitu isikut ja nad omavahel kohaliku omavalitsuse määratud tähtajaks kokku ei lepi, viiakse nimetatud taotlejate vahel läbi enampakkumine.»;

3) lõike 6 kolmas lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Tiheasustusega alal asuvale elamule määratakse teenindamiseks vajaliku maa suurus ja piirid käesoleva seaduse § 7 5. ja 5¹. lõikes sätestatud alustel.»

§ 10. Paragrahvi 22³:

1) lõike 2 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Elamu, suvila ja aiamaa krundi või teenindamiseks vajaliku maa, sealhulgas elamu, suvila ja aiamaa püstitamiseks antud maa või väljaspool linna elamu juurde maa ostueesõigusega erastamisel Eesti alalisele elanikule korrutatakse erastatava maa müügihind kuni 2 ha ulatuses koefitsiendiga 0,5.»;

2) lõike 10 teist lauset täiendatakse pärast sõna «või» sõnadega «müügihinda vähendada või».

§ 11. Paragrahvi 22⁴:

1) pealkirjast ja lõikest 8 jäetakse välja sõna «ostueesõigusega»;

2) lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Kui maa ostueesõigusega või käesoleva seaduse §-de 23¹ või 23² alusel erastamise õigust omav isik soovib erastatava maa eest tasuda ettemaksu, teatab ta oma soovist kirjalikult kohaliku omavalitsusele. Omavalitsus määrab maksualuste maade nimekirja alusel erastatava maa pindala ja hinna ning väljastab taotlejale ettemaksu tasumise teatise kümne tööpäeva jooksul. Ettemaksuna tasutava erastatava maa müügihinda võib vähendada käesoleva seaduse § 22³ lõigetes 9–11 sätestatud juhtudel ja suuruses. Kui kinnistu piires on üle 0,5 ha metsamaad, on nõutav maa ja kasvava metsa hindamise akt. Sellisel juhul väljastab omavalitsus teatise kümne tööpäeva jooksul pärast hindamisakti saamist. Ettemaksuna tasutakse korraga kogu ostuhind.»

§ 12. Paragrahvi 23:

1) lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (2) Õigusvastaselt võõrandatud maa tagastamine otsustatakse pärast seda, kui valla- või linnavalitsuse korraldusega on ostueesõigusega erastatava maa suurus ja piirid kindlaks määratud. Maa erastamine muul käesoleva seaduse §-s 22 sätestatud viisil algatatakse pärast õigusvastaselt võõrandatud maa tagastamise või kompenseerimise otsustamist.»;

2)täiendatakse lõikega 4²järgmises sõnastuses:

« (4²) Maa erastamisel piiratud ja avalikul enampakkumisel on erastamise korraldajal õigus kehtestada enampakkumise osavõtutasu, mille suurus ei või olla suurem kui 1000 krooni, ja tagatisraha, mille suurus ei või olla suurem kui 10 protsenti enampakkumisega erastatava maa alghinnast. Vaba põllumajandusmaa ja vaba metsamaa erastamisel enampakkumisega määrab enampakkumise osavõtutasu kohalik omavalitsus käesoleva lõike esimeses lauses sätestatud piirmäära ulatuses. Osavõtutasu enampakkumisest osavõtnutele ei tagastata. Enampakkumise võitjale, kui temaga sõlmitakse maa ostu-müügileping, tagatisraha ei tagastata ja see võetakse arvesse maa müügihinna tasumisel. Tagatisraha, sealhulgas reserveeritud tagatisraha, ei tagastata isikule, kes põhjustas enampakkumise nurjumise või tulemuste kinnitamata jätmise, samuti enampakkumise võitjale, kui ta mõjuva põhjuseta ei sõlmi maa ostu-müügilepingut kolme kuu jooksul enampakkumise tulemuste kinnitamise päevast arvates.»;

3)lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (5) Maa erastamine toimub ostja kulul. Erastamiskulude koosseisu ja nende määramise alused kehtestab Vabariigi Valitsus. Maa müügi-, asjaõigus- ja hüpoteegi seadmise lepingud sõlmib riigi nimel erastamise korraldaja. Maa erastamisel võib müügi- ja asjaõiguslepingu sõlmida lihtkirjalikus vormis. Kui maa erastatakse järelmaksuga, sõlmitakse maa müügi-, asjaõigus- ja hüpoteegi seadmise leping notariaalselt tõestatud vormis. Notari tasu tasub ostja. Maa piiratud või avaliku enampakkumise võitja, kes mõjuva põhjuseta ei sõlmi maa ostu-müügilepingut kolme kuu jooksul enampakkumise tulemuste kinnitamise päevast arvates, või vaba põllumajandus- ja metsamaa erastamise õigust omav isik, kes mõjuva põhjuseta ei sõlmi maa ostu-müügilepingut kolme kuu jooksul maa erastamise korraldaja poolt erastamise otsuse tegemise päevast arvates, kaotab pakkumisel olnud maa erastamise õiguse.»;

4)lõike 5¹punkt 6 tunnistatakse kehtetuks;

5)lõiget 5¹täiendatakse punktiga 7 järgmises sõnastuses:

« 7) vaba põllumajandus- ja metsamaa erastamise korral ostja kohustus kahe aasta jooksul lepingu sõlmimisest mitte võõrandada ja mitte koormata hoonestusõiguse või kasutusvaldusega erastatud vaba põllumajandus- ja metsamaad, välja arvatud alanejatele sugulastele ja vanematele. Erastatud maa võõrandamisel alanejatele sugulastele ja vanematele kehtib ka nende suhtes eelmises lauses nimetatud maa võõrandamise ja hoonestusõiguse või kasutusvaldusega koormamise keeld sama tähtaja lõpuni. Vastavad märked kantakse kinnistusraamatusse.»

§ 13.Paragrahvi 23¹:

1)lõike 4 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Enne nimekirja kinnitamist on kohalikul omavalitsusel õigus nõuda taotlejalt põllumajanduslikku tootmist tõendavat väljavõtet tuludeklaratsioonist või teisi põllumajandusliku tootmisega tegelemist tõendavaid dokumente.»;

2)täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:

« (6) Kui käesoleva paragrahvi alusel toimunud vaba põllumajandusmaa erastamisel jäi osa vaba põllumajandusmaad erastamata, korraldatakse vaba põllumajandusmaa erastamise menetlus teistkordselt, kusjuures vallavalitsusel on õigus erastamisele kuuluvad või kasutusvaldusesse antavad maatükid uuesti piiritleda. Muus osas kohaldatakse vaba põllumajandusmaa erastamise menetluse teistkordsel läbiviimisel käesoleva paragrahvi sätteid.»

§ 14.Paragrahvi 23²täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:

« (6) Kui käesoleva paragrahvi alusel toimunud vaba metsamaa erastamisel jäi osa vaba metsamaad erastamata, korraldatakse vaba metsamaa erastamise menetlus teistkordselt, kusjuures vallavalitsusel on õigus erastamisele kuuluvad maatükid uuesti piiritleda. Muus osas kohaldatakse vaba metsamaa erastamise menetluse teistkordsel läbiviimisel käesoleva paragrahvi sätteid.»

§ 15.Paragrahvi 25 lõiget 3 täiendatakse lausega järgmises sõnastuses:

«Kui munitsipaalomandisse taotletav maa koosneb planeeringu ja maakorralduse nõuetest tulenevalt mitmest käesoleva seaduse § 28 1. lõike punktides 4, 7, 8 või 2. lõikes sätestatud maast, otsustab maa munitsipaalomandisse andmise Vabariigi Valitsus.»

§ 16.Paragrahvi 28 lõike 1 punkti 7 täiendatakse pärast sõnu «välja arvatud maa,» sõnadega «mis kuulub riigi omandisse jätmisele vastavalt käesoleva seaduse §-le 31 või».

§ 17.Paragrahvi 31 lõike 1 punkt 13 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 13) maa, mis antakse välisriigi omandisse, valdusse või kasutusse või mille üleandmises on valitsusdelegatsioonid kirjalikult kokku leppinud.»

II. § 18. Kinnistusraamatuseaduse(RT I 1993, 65, 922; 2001, 21, 113) § 72 senine tekst loetakse lõikeks 1 ja paragrahvi täiendatakse lõikega 2 järgmises sõnastuses:

« (2) Avalik-õiguslikule isikule kuuluva kinnisasja kohta avatud registriosa suletakse omaniku lihtkirjaliku avalduse alusel, kui kinnisasja kinnistusraamatusse kandmine ei ole käesoleva seaduse § 8 3. lõike järgi kohustuslik ning kinnisasi ei ole koormatud piiratud asjaõigustega ega antud teise isiku valdusse.»

III. Asjaõigusseaduse rakendamise seaduses(RT I 1993, 72/73, 1021; 1999, 44, 510; 2000, 51, 325; 88, 576) tehakse järgmised muudatused:

§ 19.Paragrahvi 10 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

« (5) Kui maa tagastamise aluseks olnud linna- või vallavalitsuse korraldus tühistatakse pärast maa esmakinnistamist ja kinnistusraamatu kanne muutub seetõttu ebaõigeks, on isikul, kelle õigust on ebaõige kandega rikutud, õigus nõuda kande parandamiseks nõusolekut isikult, kelle õigust parandamine puudutab. Nõude rahuldamisel kantakse kinnistusraamatusse omanikuna riik.»

§ 20.Paragrahvi 11 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

« (5) Kui maa erastamise aluseks olnud otsus tühistatakse pärast maa esmakinnistamist ja kinnistusraamatu kanne muutub seetõttu ebaõigeks, on isikul, kelle õigust on ebaõige kandega rikutud, õigus nõuda kande parandamiseks nõusolekut isikult, kelle õigust parandamine puudutab. Nõude rahuldamisel kantakse kinnistusraamatusse omanikuna riik.»

§ 21.Paragrahvi 11²täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

« (3) Kui maa munitsipaalomandisse andmise otsus tühistatakse pärast maa esmakinnistamist ja kinnistusraamatu kanne muutub seetõttu ebaõigeks, on isikul, kelle õigust on ebaõige kandega rikutud, õigus nõuda kande parandamiseks nõusolekut isikult, kelle õigust parandamine puudutab. Nõude rahuldamisel kantakse kinnistusraamatusse omanikuna riik.»

§ 22.Paragrahvi 13³:

1)lõige 3¹muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3¹) Kui ehitise või ehitiseosa juurde kuuluva maa esmakinnistamiseks antava hooneregistri tõendi väljastamisel nähtub hooneregistrist, et ehitis või selle osa on koormatud pandiga või kohtulahendi alusel hooneregistrisse kantud keelu või arestiga, teatab hooneregister nimetatud tõendi väljastamisest kohe kirjalikult hooneregistrist nähtuvate pantide pandipidajatele ja kohtulahendi alusel hooneregistrisse kantud keeldude ja arestide järgi õigustatud isikutele. Teatele lisatakse maa esmakinnistamiseks väljastatud hooneregistri tõendi kinnitatud ärakiri.»;

2)täiendatakse lõigetega 3²ja 3³järgmises sõnastuses:

« (3²) Kui ehitise või ehitise osa juurde kuuluva maa esmakinnistamisavalduse esitab erastamise korraldaja või tema poolt volitatud isik, teavitab ta esmakinnistamisavalduse esitamisest vastava kirjaliku taotluse esitanud pandiga koormatud ehitise või ehitiseosa pandipidajat ja kohtulahendi alusel hooneregistrisse kantud keelu või aresti järgi õigustatud isikut. Taotluses peavad sisalduma andmed pandipidaja ja pantija kohta, ehitise aadress ja viide pandilepingule. Teates märgitakse kinnistamisavalduse esitamise kuupäev, kinnisasja aadress, ehitise või selle osa omaniku andmed ning viide eelmises lauses märgitud taotlusele.

(3³) Hooneregistrist nähtuval pandipidajal, samuti hooneregistrisse kohtulahendi alusel kantud keelu või aresti järgi õigustatud isikul on ühepoolses korras õigus taotleda avatavasse kinnistusraamatu registriosa eelmärke kandmist alates kinnistusregistriosa avamise teate avaldamisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Eelmärke kinnistusraamatusse kandmiseks ei ole vaja nõusolekut isikult, kes esmakinnistamisel kantakse kinnistusraamatusse kinnistu omanikuna. Kande aluseks on käesoleva lõike esimeses lauses sätestatud isiku avaldus, milles kajastatakse vastavalt taotletav hüpoteegisumma ja viide pandilepingule või viide keelu või aresti hooneregistrisse kandmise aluseks olevale kohtulahendile. Avaldusele lisatakse hooneregistri tõend või selle kinnitatud ärakiri, millest nähtub ehitise või selle osa koormatus. Hüpoteegi seadmist tagavas eelmärkes märgitakse hüpoteegisumma, intressimäär ja kõrvalnõuete summa pandipidaja poolt avaldatud suuruses, samuti tehakse viide pandilepingule. Keelumärkes tehakse viide keelu või aresti hooneregistrisse kandmise aluseks olevale kohtulahendile.»

§ 23. Paragrahvi 14:

1) lõike 1 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«Maakasutusõiguse või ehitusloata püstitatud ning omandireformi aluste seaduse ja sellest tulenevate õigusaktide alusel üleantava ehitise või selle osa või teeseaduse (RT I 1999, 26, 377; 93, 831) § 2 2. lõikes nimetatud rajatise suhtes kohaldatakse käesoleva seaduse § 13 sätteid ning ehitist võib käsutada pärast ehitisele kasutusloa andmist.»;

2) täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

« (1¹) Ehitusloana käesoleva paragrahvi 1. lõike tähenduses käsitletakse ka enne 1991. aasta 1. novembril koostatud ja kehtinud korras kinnitatud maa ostueesõigusega erastamist taotleva isiku elamu, suvila või aiamaja tüüpprojekti või enne nimetatud tähtpäeva koostatud ja kehtinud korras kinnitatud maa ostueesõigusega erastamist taotleva isiku elamu, suvila või aiamaja ehitusprojekti, kui ehitusloa väljaandmist ei ole võimalik tuvastada.»

IV. § 24. Maakorraldusseaduse (RT I 1995, 14, 169; 59, 1006; 1996, 36, 738; 1999, 10, 155; 54, 580) § 32:

1) lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (2) Kui toetusraha ei taotleta ega määrata, valib maavanem maakorralduse läbiviija vallavalitsuse poolt esitatud vähemalt kolme käesoleva seaduse §-s 4 esitatud nõuetele vastava kandidaadi hulgast.»;

2) täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

« (2¹) Kui lisaks eraõiguslikele isikutele on maakorralduse osaline riik, määratakse maakorralduse läbiviija vähempakkumise alusel.»

V. § 25. Riigilõivuseaduse (RT I 1997, 80, 1344; 2000, 5, 32; 10, 58; 19, 117; 26, 150; 29, 168 ja 169; 39, 237; 49, 300; 54, 346 ja 349; 55, 365; 57, 372 ja 373; 59, 379; 60, õiend; 78, 498; 84, 534; 92, 597 ja 598; 95, 607 ja 611; 2001, 2, 2; 3, 4; 16, 69 ja 72; 27, 151) § 19 lõike 2 punkti 1 täiendatakse pärast sõnu «laevakinnistusraamatusse kandmiseks» sõnadega «või riigile kuuluva kinnisasja kohta avatud registriosa sulgemiseks».

VI. § 26. Rakendussätted

(1) Kui maa ostueesõigusega erastamiseks kaitsealal oli katastriüksuse moodustamine algatatud enne teise maareformiga seonduvate õigusaktide seaduse muutmise seaduse (RT I 2000, 54, 347) jõustumist, viiakse katastriüksuse moodustamine ja maa erastamine lõpule enne nimetatud seaduse jõustumist sätestatud alustel ja korras, kusjuures kaitsealal asuva elamu omanikul on õigus ostueesõigusega erastada maad kuni 50 ha ulatuses. Katastriüksuse moodustamise alguseks loetakse vastava taotluse esitamist pädevale isikule katastriüksuse moodustamiseks.

(2) Käesolev seadus jõustub Riigi Teatajas avaldamisele järgneval päeval.

Riigikogu aseesimees Tunne KELAM